

DEȘTEPTAREA

GAZETĂ PENTRU POPOR

Redactată de un comitet — Apare la 1 fiecărei luni.

Prețul foii pe an în țară 20 lei. — În străinătate pe an 30 lei. — Un număr 2 lei
Epistolele nefrancate nu se primesc. — — Manuscrisele nu se înapoiază.
Editor și proprietar: Societatea acad. „JUNIMEA”. Redacția și adm.: Piața Unirii No. 3.

Dragilor și cinstiților gospodari!

Se apropie alegerile, se apropie zile mari pentru noi căci de data aceasta e pusă în mână Voastră soarta unei țări întregi. România mare e țară de țărani, și țăranii sunt acei cari își aleg deputatul care merge la București în mare sfat al lui Vodă și vorbește în numele Vostru.

Să deschideți deci ochii în patru voi sermani țărani orobiți căci acum a venit rândul de vorbit și vouă celor nevoiași, oameni fără noroc care vă nașteți în sărăcie, munciți o viață întreagă în foame și necazuri de cu ziua și până la asfințitul soarelui pentru a muri necăjiți în aceiași sărăcie în care V'ați născut.

Veniți acum voi toți cu fețele arse de soare cu mâinele bătucite de coarnele plugului și coasă, voi cari în viața aceasta numai de amar ați avut parte, veniți de alegeți-vă deputați cari să vă ajute. Și mă veți întreba pe care să-l alegem? Vă voi răspunde iubiților gospodari.

Alegeți oameni luminați cari să vă cunoască durerile voastre, oameni buni de gură și cinstiți de fire, oameni cu tragere de inimă pentru voi.

Alegând oameni de aceștia veți face ca durerile voastre să ajungă la urechile Maiestății sale, a iubitului nostru Rege, care vă ajută, căci El știe că Voi sunteți acei cari prin sudoarea voastră susțineți țara iar prin sângele Vostru o apărați la nevoi.

Lăsându-vă însă ademeniți și înșelați prin vorbe dulci și prin rachiu și alegând deputați netrebnici cari candidează

pentru ași putea umplea buzunările veți rămânea cu durerea Voastră ca până acum căci pe deputații aceștia îi veți vedea acum înainte de alegeri iar după alegeri să-i căutați ziua mare cu lumânarea nu-i veți găsi.

Deci fraților țărani dela șes și munte Dumnezeu sfântul să vă lumineze mințile ca să alegeți unul ca unul deputați vrednici de țară și de voi.

Să trăiți la mulți ani!

M. Vlaicu, student în drept.

Pentru ziua de azi

O povață peste care se va trece

În fierberea luptelor politice, așa de tare s'au sporit vrăj-mășiile între frații de acelaș neam, încât îți vine a zice: Doamne, de s'ar sfârși odată și alegerile aceste! Alegerile se vor sfârși cu bine — despre partea noastră de-ar izbândi și toți, dacă se poate, ca să se sature de «deputație» și «senatorie» — mai greu însă se vor sfârși dușmăniile dintre noi. Astfel de dușmăniile rămân în sufletele noastre ca niște răni primejdioase. Ia auziți cum se vorbesc, cum se amenință, cum se batjocoresc! De-am avea atâția bani, de câte ori am auzit vorbind de rău frații din vechiul Regat pe cei din Ardeal! Rar care astăzi n'are poreclă. Nu-mi închipui că Ardelenii, la rândul lor, sau Basarabeni au acum numai cuvinte bune despre oamenii noștri. O zarvă, o frământare fără seamăn. Și ca să nu te gândești la întreaga țară, e deajuns să privești ce este în târgul sau satul dimitale! Vorbă și iar vorbă! Vorbă goală sau vorbă «de clacă», (după cum bine zice Românul când nu face politică) cu dimerția. Unul zicea mai anul trecut: un copil dacă mi s'ar naște, i-ași pune numele... Averescu. Și așa a fost. I-a pus numele Averescu. Ce-a eșit de aici? Dela numele acestui copil, a fost o dușmănie, știi colea, în satul acela. Doi ani n'au vorbit preotul cu învățătorul și cu moașa, iar sătenii își făceau o seamă la crăsmă, pe drum, la lucru, în târg, vorbind și iar vorbind de numele copilului fermecat. Dar câte bătăi n'au fost! Și la urmă ce s'a ales? S'a ales că omul nostru a uitat cu totul de Averescu și spunea mai deunăzi (vezi că omul se și mai laudă în ciudă!) că au

pus ei vreo câțiva mână dela mână și vor să aducă vreo câteva vagoane de ciomege de corn, uscate bine, ca să aibă cu ce face «politică» în sat la dânșii. Cum ar intra un lup în sat (fie el și mort) așa-i astăzi zarva între oameni, și se mănâncă unii pe alții, și se aude un zgomot ca și acum doi ani în urmă, la alegeri. Câte parale se cheltuiesc în zădar, n'ai putea sta să le numeri.

Să fie oare toate acestea de vreun folos? Mai ales când unii (turbați cu totul) îl amestecă și pe M. S. Regele? Stiu că vor zice cei ce fac politică: da sunt de folos, căci răul are și un bine. Numai să nu uităm, aș zice eu: ca nici binele acesta să nu iasă în rău...

Răul iată-l care-i, căci se vede: se face multă vorbă de pomână. Vorbă de dușmănie, de ură. Ci nu așa, om bun! Tu care ești om din oameni, gospodar la locul dumitale, nu te potrivești la politică. În lucrul nou și schimbător să nu te prea încrezi. Fără numai dacă ești «agent electoral» de meserie (simbriaș la unul care-ți întinde un ciolan). Atunci se schimbă socoteala. Mă dau în lături și mă plec până la pământ înaintea darului dumitale...

Cine este însă om Cașezat și cuminte, știe, ori să știe că Biserica, școala, armata, Țara nu se țin cu vorbe, ci cu faptele bune pe care le implinesc în răbdare și în liniște, mâinele și mințile cele vrednice. Cum zicea o foaie din Ardeal acum trei ani: «Această Românie întregită trebuie organizată (orânduită), trebuie încheată sufletește, trebuie curățită de toată pălămidă rămasă de pe urma stăpânirilor străine. «Lumina culturii» (învățăturii) românești, răspândită până la cele mai ferite colțuri, credem că e singurul mijloc de a îndeplini această lucrare». (Luceafărul, an. XIV p. 21) Frumoase povești și bine ar fi să ne pătrundem de ele. În loc să descoperi apostolatul mult dorit — la preot, la dascăl, la profesor, la funcționar, la omul cu masă și casă și cu un rost în satul sau în târgul lui — auzi și vezi numai intrigi (zavișnicii), foi în cari se cinstesc cu porecle, vorbe până și despre femeile celor din alt partid, capete sparte, laude că «ți-oiu turti eu mutra, nu te teme», antale de băutură îmbrăcate în tricoul național, cordele pe nas și minciuni câte poștești. Și ce este mai trist, este că nu sunt cruțați nici oamenii cari înțeleg să-și caute de treabă, muncind cu râvnă și cu folos. Să nu desnădăjduim. Apa trece, politica se duce; pietrele rămân, deci faptele cele

de folos se păstrează ca o temelie a viitorului. Așa că, la urma urmei, ca și un armăsar lăsat să alerge până ce face spume, se domolește și se așează și cel cu politica. Cum era un om sărac și-ajunsesse Impărat, și-o ducea bine la împărăție. Până când, într'o zi, a venit iarăși la bordeiul lui. S'a întins pe iarbă în fața bordeiului și a zis (și gândesc c'ășa va fi fost): «Oh, Doamne! Bine era la curțile împărătești... dar tot mai bine îi este omului la casa lui!»...

Și-o altă pildă: Prea ne-am întrecut în vechime cu praznicele. Azi prea ne pierdem vremea cu politica. Trebuie acum să dai cu pușca până să afli din vechime vreo însemnare, vreo scriere despre satul cutare! Și cât îl ferecești pe cel ce s'a ostenit la carte — și nu atât la praznice. Tot lucruri de nimic sunt și frământările de azi, care înseamnă în cea mai mare parte pierdere de vreme. Ferice de cei așezați și la locul lor!

Știu că toți cei cari fac politică vor blestema șirele de mai sus și le vor disprețui, trecând peste ele, dar tocmai pentru aceasta le-am scris.

D. Furtună.

Feriți-vă de jidani ca de para focului!

Țărișoara noastră, cum vedeți, e tare bogată de jidani și unde nici n'ai crede, acolo răsar ei.

Târgurile noastre odată curat moldovenești au ajuns azi să fie jidovești, și multe din moșiile noastre au ajuns în mâinile acestor perciunați veniți de prin toate părțile lumii și pe cari românul îi susține prin sudoarea lui.

Jidanii trăesc prin târguri și prin sate din negoț, din cârșme, din cămătării și numai foarte puțini din meșteșuguri.

Acești jidani când îți vin alungați din altă țară, sdrențoși și cu o legăturică în spate, ți se închină până la pământ, iar peste scurt timp se îmbogățesc și te face să stai înaintea lui cu căciula în mână.

Și cum fac jidanii averile cele mari, căci doar nu-i vezi să are, să tragă cu coasa său să dea din sapă cu mâna lor?

Iată cum: Jidanii sunt un popor foarte șiret, se pricep la toate nimicurile și știu scoate folos din orișice. Așa de pildă când are vreunul de dus marfă din târg, el nu-și năimește căruța anume, ci așteaptă până se arată o căruță omenească și numa ce-l auzi strigând: «Bădică, bădică! ia fă bine de ia

lucru ăsta în căruță că te voi cinsti!» Țăranul nostru, om bun, ca mai rar pe lume, se potrivește și duce jidanului lucrurile pentru un păhar de rachiu amestecat cu apă, ori și degeaba. Și iată cum jidanul începe a cruța bani. Dar ia să se ceară un țaran în căruța jidanului; până nu i-ai dat banii în mână, nu te ia ferit-a sfântul.

La jidan fără plată nu faci nimic. El dă însă foarte bucurios și pe așteptate, el îți dă pe așteptate, dar pe urmă îți trage și pielea de pe tine. Jidanul îți dă pe așteptate ce vrei: chibrituri, gaz (naftă), rachiu (holercă) și orice a-i pofti, apoi se face că uită câțva timp și parcă-l auzi pe badea Gheorghe: «Doamne, bun om mai e jupânul Ițic! Ce vrei îți dă și te lasă să plătești când vei avea!»

Vorbă să fie că nu te năcăjește! Da nu vine el din când în când la tine și ba o ceapă, ba niște vreascuri, ba o sarcină de fân, ba altădată o strachină de făină sau câteva barabule și apoi românul zice: cum să nu-i fac bine dacă el mă așteaptă. Și așa dă lelea Măriuca pe din dos ca să nu mai știe bărbatul și dă și bărbatul ca să nu mai știe femeia, căci și ea și el vor să-și spele fața înaintea jupânului. «Și de ce să-l lași pe jupânul Ițic să se ducă cu mâna goală, dacă e așa de omenos? Nu vezi că nu ai de ce-l prinde, așa e de sărac și el tot îți dă pe datorie la timp de nevoie!»

Așa judecă țăranul nostru, dar altfel e judecata perciunatului. El socotește: eu i-am dat lui badea Gheorghe o lumânare, niște dohot, niște rachiu și câte altele și deci cu atât și atât mi-e dator badea Gheorghe pentru că i-am făcut atât bine. Și badea Gheorghe doar nu stă în o sarcină de fân sau un căuș de făină, căci ce-i asta o nimică toată! Și se duce și badea Gheorghe îi dă degeaba, așa ca de cunoștință.

Acum toată datoria lui badea Gheorghe se urcă la 50 lei și jidanul nu îi cere ci așteaptă până se mai înveselește, ca așa să poată storce mai multă camătă.

Și iată după câțva vreme, într'o bună dimineață, numai ce l vezi pe jupânul Ițic că vine la badea Gheorghe tocmai atunci când nu ai un ban în casă și neavând îndată de unde da cei 50 lei, Ițic fuga la avocat și acesta hai la judecătorie, pâra e și dată. Vine terminul și la urmă în loc de 50 de lei trebuie badea Gheorghe să plătească vreo 300 lei. El nu are, și cât a-i gândi, e calul sau vaca vândută.

Vedeți deci, dragilor gospodari, cum vă răsplătește jidanul cel omenos fânul, barabulele și făina care i le-ai dat în dar.

Alta să vezi, cum îți bagă jidanul parale pe grâu și poșoi, când e încă în câmp, și când l-ai strâns toamna și auzi că la târg se vinde bine, tu trebuie să i-l dai lui Ițic ieften, căci așa te-ai tocmit cu el. Și primăvara când nu îți ajunge de te duci la Ițic, el îți cere de două și de trei ori atâta cât ți-a plătit.

Iacă așa ajung jidanii la avere! Din săraci se fac bogați!

Și apoi iată ce mai fac jidanii și mai ales jidaucele: Vara și toamna îi vezi umblând prin sate după găini, ouă, unt și alte de aceste pe cari le cumpără, dând în schimb niște lucruri de nimic ca: făină de obraz, cercei, mărgelile de sticlă, niște pânză din fabrică, niște batiste colorate și multe alte lucruri de cari nu avem nevoie, luând în schimb marfă bună pe care o vinde apoi cu câștig mare prin târguri.

Cu neastâmpăr așteaptă jidanii și jidaucele ziua de târg, când le ies oamenii înainte cale de o poștă în drum, pentru a cumpăra dela țaran mai eștin și a vinde scump mai departe.

Țarancele noastre ce fac acum? Ca să nu mai plătească banii târgului, apoi și de frică că nu vor vinde în târg, vând marfa mai că pe nimic jidanilor. Așa ei câștigă, iar țarancele noastre pierd.

Acum, fraților țărani, de voiți să ajungeți zile mai bune și ca să nu vi se ia munca toată în punga jidanilor, ascultați de sfaturile acestea:

1. Nu faceți jidanilor nici un lucru fără plată, căci nici ei nu vă fac vouă nimic fără plată.

2. Nu faceți niciodată datorii pe la jidani, ci luați ce aveți de luat dela dânșii numai pe bani gata, iar unde sunt dugheni de-ale noastre, țineți-vă de ele.

3. Nu vă băgați pe la băncile jidovești, că acolo vă sug până și măduva, ci faceți mai bine voi înși-vă bănci, ca să aveți băncile voastre sătești, iar de nu puteți, atunci mergeți la bănci românești.

4. Dacă toamna vi-s pline coșerile și hambarele, apoi nu strămășiți pânea, nu o vindeți cu prețuri de nimica, ci așteptați să vi se plătească mai bine.

5. De aveți de vândut ceva duceți în târg, căci acolo veți vinde cu bună seamă mai bine ca în drum.

6. Feriți-vă de jidani ca de para focului, nu vă încredeți într'inșii și în vorbele lor cele dulci, de vreți să ajungeți vremuri mai bune!

Asta e tot ce am vrut să vă spun, și acum pace și sănătate!

Moșu Vasile.

Cum să lucrăm pământul?

(Urmare)

Acum însă ne punem o întrebare, care e de foarte mare însemnătate și anume: Când și cât de adânc să arăm?

E foarte folositor să știm când e bine de făcut o arătură în cutare sau în cutare fel de pământ. Primăvara, oamenii nu ies la arat până ce nu se sbicește pământul, adecă până ce nu s'a scurs bine de apă (s'a svântat), căci un pământ prea umed, mai ales dacă pe lângă asta e și cleios, nu se ară bine, căci lasă bulgări mari. Pe altă parte însă, nici un pământ prea uscat nu e bun, căci în el nu prinde plugul. Deci ca să se poată ara bine, el trebuie să fie reavăn. Să vedem acum cum e cu adâncimea brazdei. Noi Românii, în privința aceasta, facem o greșală mare, prin faptul că arăm prea în față. Dacă arăm mereu așa de subțire, sărăcim și sleim cu totul pătura aceasta de pământ, pe care au svânturat-o părinții, moșii și strămoșii noștri. E de crezut și de iertat faptul acesta, căci pe atunci nu erau plugurile acestea de fier, așa de bine întocmite, și erau buni bucuroși, dacă puteau sgâria pământul, ca să aibă unde incolți sămânța.

Un pământ arat mai adânc, lasă să pătrundă rădăcinele sămănăturilor mai în jos, ține mai mult aer, strecoară mai multă apă și are deci mai multă hrană. Numai ogorătura trebuie să fie făcută în față și încă cât de repede după seceră. Nemții au un proverb care zice: «plugul să calce în urma secerii», și foarte bine fac aceia cari ară chiar printre clăi. Celelalte arături, dar mai cu seamă arătura de toamnă trebuie făcută adânc, cel puțin de o palmă bună de adânc. Adâncirea păturei de pământ se face numai prin arătura de toamnă pentru ca pământul nou scos, să aibă vreme ca să se dospească, să se mărunțească și să se prefacă în pământ priitor sămănăturilor.

Imbunătățirea pământului

Foarte adesea e nevoit plugarul să caute a îmbunătăți pământul ce-l stăpânește. Sunt multe locuri întinse cari stau nelucrate și nefolosite, pentru că țin prea multă apă. Locurile acestea trebuie deci să le scurgem de apă, să le secăm. Cel mai bine putem face lucrul acesta, dacă facem un puț de scurgere. Acest puț se face astfel: În partea cea mai grasă a locului, săpăm o groapă cam de un stângen de adâncă și cam tot atât de lată. Cam la mijlocul groapei săpăm o bortă pentru o țevă de lemn sau de fier, care să meargă până dă de năsip. Ca să nu se astupe punem peste țeve vreascuri, apoi umplem groapa cu pietre și pietrele le putem acoperi cu un strat de pământ, dar așa de gros, încât să nu ajungă plugul de pietre când arăm. Scurgerea locurilor se poate face și prin șanțuri, pe cari le putem lăsa descoperite sau dacă nu, atunci le umplem cu pietre și le acoperim iarăși cu pământ. În puțul de scurgere apa se scurge printre pietre și prin țeve până la năsip, unde se pierde și acesta e și cel mai potrivit fel de a seca locurile.

Alte locuri nu țin apă prea multă, dar sunt prea slabe. Și aici plugarul (dacă voește să aibă roadă, trebuie să ajute și anume: trebuie să îngrășe pământul. Cum se face aceasta, o știe fiecare plugar. Amintim numai, că nu toate felurile de gunoi lucrează la fel. Așa bunăoară gunoiul de vite cornute mari e mai rece și mai apăsos și se potrivește mai mult la locurile ușoare și uscate. Cel de cal e mai uscat și mai cald și se potrivește pentru locurile grele și apoase.

Afară de gunoi, mai sunt și alte îngrășăminte și anume: Ingrășăminte verzi, bunăoară cum e aceea care vine sub brazdă dacă arăm vreun prilog (țelină). Ingrășăminte de fabrici, cari sunt de mai multe feluri. Sarea de Chili, făina de oase, făina de leșuri, rămășițele de lânuri, varul, zgură și alte feluri de sare sunt îngrășăminte de comerț.

Sămânța și sămănatul

Dacă voim să căpălăm roadă bună, trebuie să băgăm bine de samă, ce fel de sămânță sămănam și pe ce fel de pământ. Fie pământul cât de bun și de bine muncit, dacă sămânța va fi ușoară și amestecată, nu ne vom putea aștepta la roadă bună. Sămânța trebuie deci aleasă cu cea mai mare îngrijire. Mai întâi ea trebuie să fie grea, grăuntele să fie mare, plin și greu, căci în grăunte se află un colț și acesta se hrănește la

început cu hrana înmagazinată în grăunte. Un grăunte ușurel și șiștav nu va putea hrăni colțul până ce acesta crește și e în stare să formeze rădăcina și prin urmare va trebui să piară. Mai înainte vreme, plugarul alegea sămânța cu lopata la vânt. Vântul lua grăunțele cele ușoare și le arunca departe, pe când cele grele rămăneau aproape de el. Astăzi avem așa zisele vânturătoare sau moriști, cu cari vânturăm grăunțele și le curățim de pleavă și de alte semințe ușoare. Dacă vom să alegem grăunțele de mai multe mâni (clase) n'avem decât să le dăm prin trior, sau cum îi mai zice cu un cuvânt luat din nemțește, cilindru.

Cel mai vechi fel de a sămăna e sămănatul cu mâna. Oricine poate arunca sămânța, dar nu oricine poate sămăna cum trebuie, de-opotrivă peste tot locul. Trebuie să dea sama de unde bate vântul și să nu svârle împotriva lui, să tvească (închee) bine marginile și multe alte lucruri pe cari trebuie să le bage în samă dacă voește să aibă o sămănatură cumsecade și să nu istrăvească sămânța. Astăzi putem sămăna cu mașinile de sămănat, cari sămăna prin împrăștiere sau în rânduri. Cu mașinile acestea, întâi cruțăm din sămânță, apoi ele pun sămânța aproape la aceiași adâncime, așa că ea răsare aproape deodată. Fiind sămânța mai puțină și regulat pusă, firele sunt mai mari, au mai mult aer, mai mult loc și lumină și se pot întări mai repede și nici boalele ce le bântuesc de altfel, nu le pot răpune așa repede. Păpușoiul (porumbul) și fasolea se pun în cuiburi, cari se fac cu sapa, pe unele locuri cu un par ascuțit.

Acoperitul seminței se face sau cu grapa sau cu un tăvălug ușor, după cum e de mare sămânța și după cum a fost sămănată. Grâul, orzul, ovăzul, săcara se acopără cu grapa de fier, dacă au fost sămănate cu mâna. Dacă însă au fost sămănate cu mașina, atunci ele se acopăr cu un tăvălug ușor. Sămînțele mai ușoare ca: trifoiul, lucerna, rapița, le acoperim sau cu un tăvălug ușor sau cu o grapă de mărăcini.

Avem două feluri de sămănături: 1) de toamnă și 2) de primăvară. Toamna se sămăna grâul de toamnă, care e bine de sămănat între Sft. Mării, apoi săcara și rapița se sămăna încă toamna. Orzul și ovăzul se sămăna primăvara în mustul omătului. Celelalte se sămăna când se începe a încălzi vremea. Mălaiul mărunțel isbutește și dacă e sămănat mai târziu.

(Va urma)

I. Ursachi, student.

CANTECE POPORALE

(Culese de N. B. din sf. Onofreii)

I.

Copilă din doi părinți
 La ce focu te măriți
 Că bărbatul nu ți-i mamă
 Să-ți ție cuvântu'n seamă.
 Că mila dela bărbat
 E frunză de păr uscat.
 Ia-ți copilă ziua bună
 Dela tată dela mamă,
 Dela frați dela surori
 Dela grădina cu flori,
 Dela strat cu busuioc,
 Dela flăcăii cu joc.
 Creșteți flori cât gardurile
 Și astupați prilazurile,
 Creșteți flori și înfloriți
 Că mie nu-mi trebuîți;
 Să vă bată vânturile
 Ca pe mine gândurile
 Că de când v'am sămănat
 Tot cu lacrimi v'am udat
 Și de când v'am răsădit
 Tot cu lacrimi v'am stropit.
 Când eram la mama fată
 Bine imi era odată,
 Dar de când m'am măritat
 Nevoi m'au încunjurat
 Și grijile m'au uscat.

II.

Frunză verde tulipan
 M'a născut maica oltean
 Și mi-a zis român voinic
 Să n-am teamă de nimic.
 Frunză verde de năgară
 Bucovina dulce țară
 Din pământul tău afară
 Mult e viața grea ș'amară.

Floare smulsă din tulpină
 Se usucă și se'nchină
 România țară senină
 Duce doru și suspină
 Vântul bate, floarea plânge,
 Inimioara mi se frânge
 În robia ungiurească
 Pere viața românească.

III.

Așa-mi vine uneori
 Să-mi las frați, să-mi las surori
 Să mă sui la munți cu flori
 Să-mi fac ochii rotunjori
 Să privesc mândrele zori
 Să șad printre floricele
 S'aud vers de păsărele,
 Pe pat de flori să mă pun
 Durerea mea să le spun.
 Așa-mi vine câteodată
 Să-mi las mamă, să-mi las tată
 Să mă sui la munți cu piatră
 Să-mi fac ochisorii roată
 Să mă uit în lumea toată
 Unde am trăit odată.
 Așa-mi vine câte-un gând
 Să-mi iau boii să mi-i vând,
 Iară plugul să-l aprind;
 Din coarnele plugului
 Să-mi fac șeaua murgului
 Și din fierul cel mai mare
 Să-mi fac teacă la pistoale
 Și din fierul cel mai lung
 Să fac potcoave la murg
 Să încălec să mă duc
 Cătră sânul munților
 La umbra molizilor
 La cântecul mierlelor
 Unde li-i drag voinicilor.

Traista cu glume

Berberleac

Berberleac a plecat la cules spice de grâu de pe miriște. După multă trudă, adunând trei spice, merge de bate la ușa unui creștin.

— Cine e ?

— Om bun !

— Intră ! Ce vrei prietene ?

— Uite ce e : las astea trei spice de grâu la dumneata. O să mă întorc mai pe urmă să le iau.

— Pune-le acolo, îi răspunde gazda, arătându-i un loc de după ușă. Puțin după aceea Berberleac se întoarce.

— Spicele mele, dă-mi spicele, rogu-te.

— Spicele dumitale ? le-a mâncat găina.

— Dă-mi spicele, îți spun, ori dă-mi găina. Ți le-am dat, trebuie să ai grijă de ele.

— Ia om bun găina, și du-te cu Dumnezeu și lasă-mă în pace ! Berberleac ia găina și merge de bate la altă casă.

— Cine bate ?

— Berberleac !

— Intră ! Ce vrei prietene ?

— Uite, o găină care mă încurcă grozav. N'ați putea dumneavoastră să mi-o păstrați ?

— De ce nu, cu plăcere ! Dă-i drumu prin curte să stee cu găinile noastre.

Berberleac face precum i se spune. Peste trei zile înapoiindu-se, merge la casa unde lăsase găina.

— Dă-mi prietene găina ce ți-am lăsat-o în păstrare.

— Să vezi ce s'a întâmplat : găina dumitale intrând în grajd după grăunțe, a fost călcată de iapă și a perit.

— Nici nu vreau să aud ! Dă-mi găina sau de nu, dă-mi iapa, căci altfel mci dracu nu mă poate urni de aici — se răsti Berberleac.

— Ia, om bun, iapa și du-te cu ea unde și-a dus mutu pe a lui și dă-mi pace !

Berberleac a plecat cu iapa. A mers el cât a mers, până s'a oprit la o altă casă.

— Prietene — s'a rugat el de stăpânul casei — las iapa asta la dumneata până m'oi întoarce eu de unde am treabă.

— Dă-i și dumneata drumu prin curte să stee cu caii mei.

Peste 8 zile Berberleac vine să-și ia iapa de unde o lăsase.

- Dă-mi iapa prietene pe care am dat-o să mi-o îngrijești.
- E he! S'a dus.
- Cum s'a dus? Ce vorbă e asta?
- Să vezi cum! Ducând-o fie-mea s'o adape, iapa dumitale a alunecat în gărlă și s'a înecat.
- Nu vreau să știu de nimic. Dă-mi iapa ori fetița, că de nu, cu mine nu o isprăvești ușor.
- Iată, omule, fetița, ia-o și dă-ne pace.
- Berbeleac a luat fetița și și-a luat și tîlpășița.
- A mers el cât a mers — vreme lungă să-i ajungă — până ce a ajuns la o casă unde ședea nașa fetiței. Când a luat fetița dela părintii ei, uitasem — uitam'ar relele — să vă spun că a vîrât-o într'un sac ca s'o poate duce mai ușor în cărcă.
- Bună vremea, femeie, a zis el cătră nașa fetiței.
- Bună să-ți fie inima.
- Uite ce e, o să las sacul ăsta la dumneata până o să mă întorc dela primărie, unde am ceva de lucru.
- Pune-l acolo sub pat.
- Berbeleac l-a pus acolo unde i-a spus și a plecat. În vremea aceea femeea locmai sfârșise cu gătirea ciulamalei pentru copilașul ei și ca de obicei a întreat :
- Cine linge lingura?
- Eu, nașe, spuse un glas subțirel.
- Tu, fina mea. Unde ești?
- În sac.
- Cum aude, femeia desface sacul, scoate fetița și în locul ei bagă, ce credeți? bagă o pisică, un câne și o ulcică eu lapte. potrivit așa ca toate împreună să aibă cam tot alăta greutate cât avea fetița.
- Berbeleac a venit, a luat sacul în cărcă și a plecat. Pe drum simte că în sacul lui se sbate și se bate ceva. Ce era? Pisica vrea să bea lapte, cânele mușca pisica, iar laptele curgea șiroae pe spatele lui Berbeleac.
- A, nerușinato, te-ai udat pe mine; stai că-ți arăt eu! Am să-ți trag câteva nuele, să mă ții minte!
- Și Berbeleac se repede la tufișul de alătura drumului să rupă o nua cu care să bată fetița pe care o credea tot în sac.
- În răstimpul acesta, sacul se desface. Pisica țușt! afară și o ia la fugă, cânele aleargă după pisică, iar Berbeleac holbează ochii cât pumnul, cercând să ghicească, zum dracu s'a putut întâmpla această minune.

(După o poveste franceză)

pățania unui jidan

Ci că odată se certa un creștin cu un jidan din pricina numărului sfinților din legea lor. Creștinul o ținea strună că el are mai mulți sfinți, iară jidanul obraznic, cum îi este firea, zicea că legea jidovească are mai mulți.

În urmă se învoiră amândoi să-și numere sfinții și pentru fiecare număr de sfânt, să smulgă unul câte un fir de păr din barba celuilalt.

— Avraam, zise jidanul și smulse un fir de păr din barba creștinului.

— Petru și Pavel adause creștinul și smulse două fire jidanului

— Ananie, Azarie și Misail, zise jidanul și smulse trei fire creștinului, cu atâta răutate, încât creștinul vrând să sfârșească mai iute, strigă :

— Cei 20 mii de mucenici, și înhățând barba jidanului, o smulse cu totul.

Geșeft bun

Un român și un jidan veneau dela târg. Era drumul lung și căldura mare de țî se lipea cămașa pe spate, nu alta. Românul mai avea și un suman greu care așîși îl doboră la pământ. Au intrat ei amândoi într'o cărșmă ca să mănânce ceva. Când la plată îl rugă Românul pe jidan să-i împrumute cinci lei și el sosind seara acasă îi va da șase lei, iar să nu se teamă jidanul că l-a înșela, i-a dat sumanul ca zălog. Jidanul s'a învoit la așa un gheșeft de bun, a luat sumanul și au pornit amândoi mai departe. Bietul jupân găfăia, de gândeai că i sar ochii din cap, căci soarele ardea, știți ca de Sf. Petru. Românul mergea ușor și vesel înainte. Ajungând în sat, scoase el șase lei din pungă și dându-i jidanului, îi mulțumi frumos că, pentru un leu, i-a dus sumanul trei mile.

Cinstiților cetitori!

Vă rugăm să grăbiți cu abonarea gazetei „Deșteptarea“, care va fi de cinste și folos pentru țăranul român, și s'o răspândiți printre prietenii D-voastră, așa încât foaia aceasta să nu lipsească în nici-o casă țărănească.

Dacă voiți s'o abonați, sunteți rugați să ne dați de știre adresa D-voastră și să trimeteți totodată prin mandat postal abonamentul la adresa următoare: Gazeta „Deșteptarea“, piața Unirii Nr. 3, Cernăuți.

ADMINISTRAȚIA.

GÂCITURI

(Culese de studentul Soroceanu M.)

Ce floare e mai frumoasă
Și bărbații o miroasă,
Numai lor e dragăstoasă.

Femeia.

Am o babă hăt de treabă,
Când o trag de buric, face țuvlic.

Ușa.

Am un sac plin de mac,
Sade cu gura n' jos și nu se varsă.

Hornul.

Patru frați gemeni născuți
Tot îmbrăcați crescuți,
Oricând îi vezi la un loc
Învăliți într'un cojoc.

Miezul de nucă.

Țândurica bradului,
Veselia satului.

Scirpca (vioara).

Țândră, mândră, mândră, mândră,
Și vorbește păsărește.

Rândunica.

Cinci stau sub streșină și-i plouă,
Iar cinci aleargă pe câmp și nu-i plouă.
Degetele dela frun de sub carier și dela țutul
Am o vacă n' apace în spate.

Balercă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Poșta Redacției și a Administrației.

D-lui Nicolae Petriu, Cozmin. — V'am trimis două numere dela începutul anului. Când veți veni la Cernăuți să mai abateți pe la noi. Cu sănătate.

D-lui Aftanasie Vasile Popescul, Ciudeiu. — V'am primit în numărul abonaților noștri și Vă trimitem gazeta regulat. Să auzim de bine.

D-lui Ilarie German, Ciudeiu. — Vă împlinim dorința și Vă trimitem gazeta. Cu bine.

D-lui Hurjui Artemie, Benea pe Sulița, Moldova. — Primim abonamentul D-tale și Vă trimitem gazeta regulat. Pentru plata abonamentului vom trimite mandat postal.

D-lui Ioan Vioreescu, dir. șc., Tișăuți. — Vă înștiințăm că am primit abonamentul și Vă mulțumim. Gazeta se va trimite regulat.

D-lui Ioan Mihalec, agent sanitar, Liteni. — Am primit abonamentul și Vă mulțumim.

Păr. Dim. Voloșencu, paroh, Voloca pe Ceremuș. — Am primit banii pentru abonament și Vă suntem deosebit de mulțumitori.

Cabinetul de lectură „Lucafeărul“, Chilișeni. — Numerele de probă le vom trimite și totodată Vă anunțăm că putem trimite și cărți pentru cabinetul de lectură, însă întâiu să ne trimiteți o listă a cărților pe cari le aveți. Cabinetul de lectură va purta numai cheltuelile transportului. Vă salutăm cu dragoste frățească.

Ce-i nou în lume?

Logodna M. S. Alexandru I, regele Sârbilor cu principesa Marioara a României, s'a serbat în mod solemn Luni la 20 Faur a. c. în palatul regal din București. M. S. Regele Alexandru a petrecut cinci zile în România.

Curs pregătitor. — Din comuna Tișăuți, județul Suceava, ne vine o veste îmbucurătoare. Dirigința școalei primare din acea comună a înființat, începând cu

ziua de 1 Faur a. c., un curs pregătitor pentru școlarii cari la toamnă vor voi să meargă la liceul „Ștefan cel Mare“, din Suceava. Oamenii au grăbit de și-au înscris mai mulți copii în acest curs. Cursul se predă afară de învățământul regulamentar și în mod gratuit.

D-l diriginte Ioan Viorescu a avut o fericită idee pentru frumoasa lui activitate extrașcolară.

Iarnă grea. — Se vede că iarna asta este așa de grea că nici lupii n'au ce mânca și se năpustesc cu haitele asupra satelor și atacă oamenii.

Într'un sat din județul Prahova, lupii au fost întâmpinați de oameni înarmați. Un lup a fost omorât, dar mai bine de 10 oameni au fost incolțiți rău de lupi.

Ciobanii Popa Ioan și Pavel Colojan din comuna Topacișului, pe când coborau din munții Bihorului (Ardeal), au fost prinși de viscol. O haită de lupi, care a dat peste nenorocirii oameni i-au sfâșiat.

O luptă cu o fiară sălbatecă. — În Africa de nord, în Maroco, unde rar se pomenește să fi căzut omăt, în anul acesta a căzut așa de mult omăt, că fiarele sălbatece au trebuit să părăsească vizuinile din munți și să-și caute hrană la turmele din șes.

Mai mulți oameni înarmați, au mers să întâmpine o panteră (un fel de tigr) cu câinii lor. Idată mai bine de zece câni au fost omorâți. Un lucrător înarmat cu un pumnal (cuțit) a mers numai el singur spre fiara care se prefăcea că se târae. Deodată pantera a sărit asupra omului, i-a apucat capul între ghiare și l-a incolțit în barbă. Nenorocitul a avut timp să înfigă cuțitul în fiară și apoi a căzut jos leșinat

Ceilalți oameni au rupt-o la fugă. Trei vânători de porci sălbateci s'au târât până lângă animal și dela 30 pași l'au omorât cu focuri de armă. Rănitul a fost dus la spital, el are obraji sfâșiați iar buza și falca de jos luate dintr'odată.

Darul Angliei pentru agricultorii români. — Țăranii din Anglia au pus mână la mână și au trimis celor din România un dar foarte frumos. Ei au trimis 50 buhai, 58 vaci și 12 viței din rasele cele mai bune, 19 vieri și 40 scroafe din rasa York, 2 vieri și 11 scroafe din Birk și 500 pasări de curte.

Darul acesta a sosit la București și se va împărți crescătorilor de vite pentru înmulțire.

Bogăția Ardealului. — Se vede de ce Ungurii sălbateci se bat pentru Ardealul nostru; ei vreau să mănânce carne. Numai în trei luni, din Ardeal s'au vândut peste graniță 180 de vagoane de vite

Câți soldați au picat în războiul mondial. — După o răfuială din Paris, se zice că pe front au murit cam 5.911.000 oameni. Pe fiecare nație cam astfel: Franța 1.500.000, Germania 1.400.000, Anglia 1.700.000, Austria 1.164.000, Italia 570.000, Polonia 320.000, America 240.000, Ceho-Slovacia 175.000, Serbia 154.000, Canada 88.000, România 84.000, Belgia 40.000. Câți au murit în Rusia, Bulgaria și Turcia încă nu se cunoaște.

Un mâncător de nasuri. — Țiganii spoitori Constantin Stefan și Constantin Ion Memec, după ce au făcut un chef sdravăn, le-a venit poftă să pornească în vizite. Ei au nimerit la un prieten al lor Trancă Purtea, tot țigan din Ulmeni, județul Ilfov.

Din vorbă în vorbă musafirii s'au luat la harță cu Trancă, pentru că prietenii lui prea trâncăneau ce nu trebuia.

La un moment dat se încinse o încăerare în toată forma. Cum Trancă era treaz și voinic, era cât pe aici să-i biruiască pe adversarii săi.

Unul din cei doi musafiri se repezi cu furie asupra lui Trancă și apucându-i nasul cu dinții l-a rupt pe jumătate și l-a înghițit.

Redactor responsabil: Ioan Hreniuc. — Societatea tipografică bucovineană în Cernăuț

Domniei-Sale

Domnului